

Handläggare: Anders Häregård
Telefon: 08-508 25 055

Till
Socialnämnden

Svar på remiss av delbetänkandet Gårdsförsäljning - Utredningen om vissa alkoholfrågor (SOU 2010:98)

Förvaltningens förslag till beslut

1. Socialnämnden hänvisar till tjänsteutlåtandet som svar på remissen
2. Paragrafen förklaras omedelbart justerad

Gillis Hammar
Förvaltningschef

Leif Fransson
Avdelningschef

Sammanfattning

En utredning under socialdepartementet föreslår att s.k. gårdsförsäljning av alkoholdrycker ska bli tillåten. Förutsättningen för att detta ska bli möjligt utan att Sverige drar på sig kritik från EU-kommissionen är att alla alkoholtillverkare inom EU ges samma möjlighet att öppna butiker för försäljning. Utredningen vill begränsa mängden alkoholdrycker som får inköpas per person och per försäljningsställe.

Förvaltningen är positiv till de effekter som införande av gårdsförsäljning kan ha för turism och landsbygdsutveckling i Sverige.

Förvaltningen pekar på att konsekvenser av förslaget eller eventuella risker inte är tillräckligt belysta som t.ex. risken att kringgå försäljningen av mängden alkohol genom att olika tillverkare hyr en butik under delar av ett år

Bakgrund

Kommunstyrelsen har till socialnämnden m fl för yttrande överlämnat remiss av delbetänkandet Gårdsförsäljning - Utredningen om vissa alkoholfrågor (SOU 2010:98). Remisstiden sträcker sig till den 30 april.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom socialförvaltningens administrativa avdelning.

Ärendet

Utredningen om vissa alkoholfrågor har i uppdrag att ta fram ett förslag till hur gårdsförsäljning av alkoholdrycker kan ske på ett sätt som är förenligt med EU-rätten liksom detaljhandelsmonopolet och utan att det leder till negativa konsekvenser för folkhälsan. Utredningens slutsats är att det går att införa gårdsförsäljning under de givna förutsättningarna, men att det måste ske enligt en modell som inte hindrar utländska tillverkare att få sina produkter sålda genom gårdsförsäljning.

Utredningen har noterat att den finska modellen för gårdsförsäljning ifrågasatts av EU-kommissionen med hänvisning till att den hindrar den fria varurörligheten och gynnar inhemska produkter. Man har därför försökt finna en annan modell än den finländska som gör det möjligt att bedriva gårdsförsäljning.

Utredningens förslag i korthet

En förutsättning för att gårdsförsäljning ska vara förenlig med EU-rätten är att den som bedriver sådan försäljning också har möjlighet att sälja alkoholdrycker som tillverkats av andra, både svenska och utländska producenter. Utredningen ser inte heller att man kan göra någon geografisk begränsning av denna försäljningsrätt och begränsa den till exempelvis landsbygden utan att missgynna utländska tillverkare.

Utredningen föreslår att försäljning bara ska kunna ske i samband med studiebesök på tillverkningsställe, föreläsning eller någon annan upplevelsetjänst med anknytning till den aktuella alkoholdrycken. Upplevelsetjänsten föreslås inte få kosta mindre än självkostnad plus ett skäligt påslag. Någon nedre gräns i kronor per besökare har utredningen inte föreslagit.

Utredningens modell för försäljning innehåller också individuella och kvantitativa begränsningar. Försäljningen till varje enskild person vid besökstillfället föreslås

inte få överstiga 1 liter sprit, 3 liter vin eller andra jästa alkoholdrycker eller 5 liter starköl. Den sammanlagda försäljningen per försäljningsställe föreslås inte få överstiga 1 500 liter 100 volymprocent alkohol per år. Det motsvarar antingen 3 750 liter spritdrycker, 10 000 liter vin eller 27 273 liter starköl per år.

Försäljning ska bara få bedrivas efter särskilt tillstånd som meddelas av kommunen. En prövning av sökande på motsvarande sätt som vid serverings-tillstånd föreslås. Det är kommunen och polismyndigheten som ska utöva tillsyn över försäljningen.

Utredningen föreslår också att provsmakning ska vara tillåten i anslutning till försäljningen.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen är positiv till de effekter som införande av gårdsförsäljning kan ha för turism och landsbygdsutveckling i Sverige.

Inom Stockholms stad är dock antalet gårdar med möjlighet till sådan verksamhet är mycket litet. De företagare inom Stockholms stad som idag har förhållanden som mest påminner om de som allmänheten uppfattar som gårdsförsäljning är en handfull s.k. mikrobryggerier. Dessa är kombinerade med restaurangverksamhet och har därmed redan möjlighet att få lokal avsättning för sina produkter genom servering och efter anmälan även genomföra provsmakning.

Förvaltningen vill peka på några frågeställningar som gårdsförsäljning enligt utredningens modell kan komma att innebära.

Analys av marknaden

Det finns i förslaget ingen djupare analys av hur marknaden skulle kunna komma att bete sig vid införandet av privat detaljhandel av alkoholdrycker.

Volymbegränsningarna

Utredningens förslag innebär att alla tillverkare av öl, vin, spritdrycker och andra jästa alkoholdrycker inom EU kan öppna butiker för detaljhandel, till exempel i Stockholms innerstad. Det finns inget förslag i utredningen om begränsning av antalet butiker för varje tillverkare eller av antalet butiker i varje kommun. Flera tillverkare får inte ha tillstånd samtidigt i samma butik, men det finns i förslaget inget som hindrar att man söker tillstånd för bara en del av året. Med dessa förutsättningar finns risker för att olika tillverkare kan hyra en butik under delar av

ett år. Var och en av dem söker och kan då få ett tillstånd för gårdsförsäljning under till exempel en vecka per år. Genom att många tillverkare kan turas om att sköta försäljningen i samma butik ökar mängden alkoholdrycker som kan säljas på detta sätt högst väsentligt.

Öppettider

Förvaltningen saknar även i utredning konsekvenser av att samma regler för öppettider som för servering ska gälla. Alkohollagens normaltid 11:00 – 01:00 innebär att försäljning av alkoholdrycker kan ske betydligt senare på kvällen än idag samt möjligheten till söndagsöppet.

Om kommunen ska ha möjlighet att begränsa öppettiderna snävare än alkohollagens normaltid måste detta framgå på ett mycket tydligare sätt i lagen. Genom en tydligare reglering i lag kan kommunens rätt att bestämma öppettiderna slås fast.

Gränsdragningsproblem vid tillståndsgivning och tillsyn

Utredningens förslag lämnar öppet för väldigt många olika typer av event i samband med alkoholförsäljningen. Det föreslås vara kommunerna som ska avgöra om dessa tillställningar har en sådan karaktär att de överensstämmer med lagens intentioner. Förvaltningen ser att det kan finnas svårigheter i tolkningen av om ett event som erbjuds är seriöst.

Bilagor

1. Kommunstyrelsens remiss
2. Socialdepartementets remiss